

MORGONBRIS

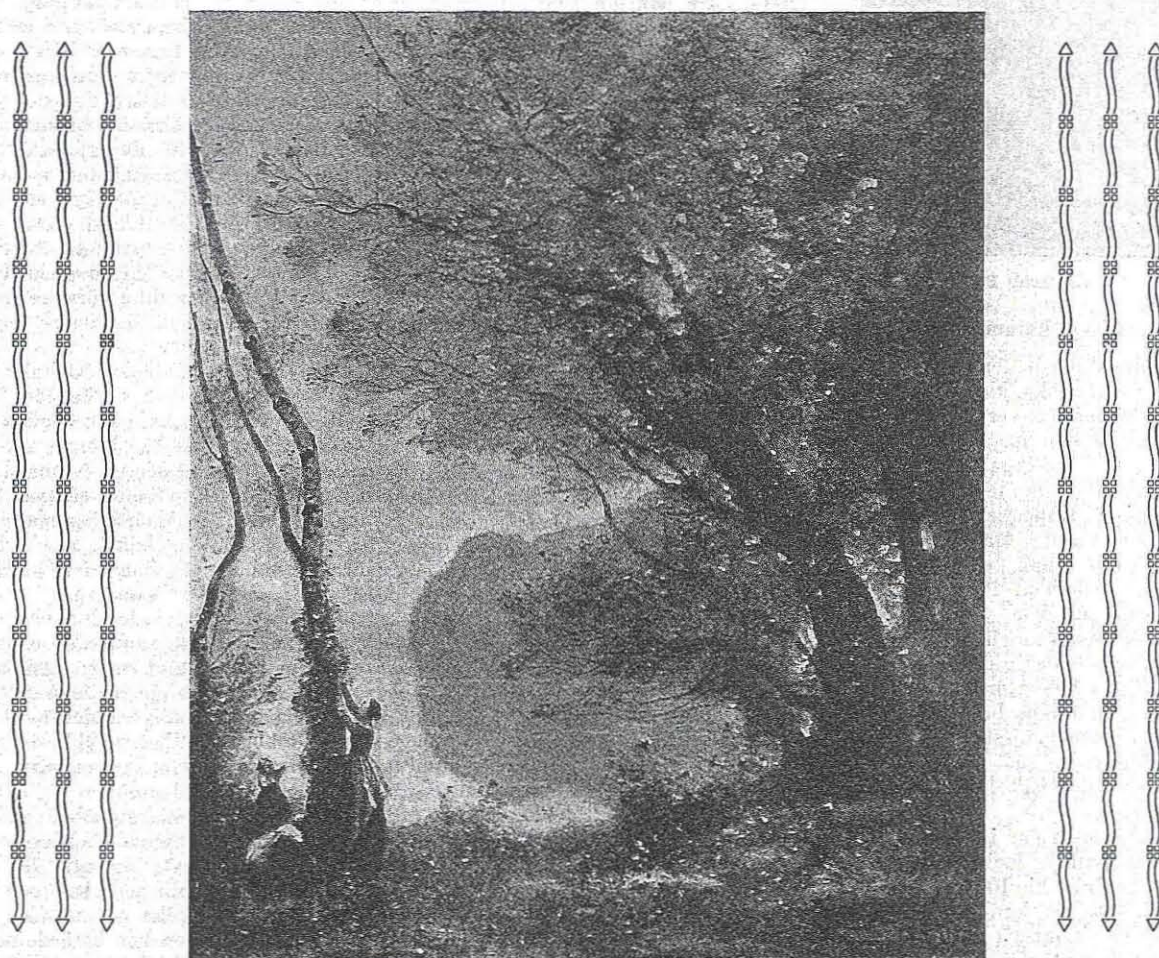
TIDNING FÖR DEN SOCIALDEMOKRATISKA KVINNORÖRELSEN.

Utgiven av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinn.förbund.

19:de årg. 1923.

Nr 7. Juli.

Pris 25 öre.

C. Corot: SKOGSSJÖN.

I SKOGSGLÄNTAN.

O, djupa frid, som läker och hugsvalar,
du fyller denna undangömda vrå,
dit livets orosstormar icke nå
och evig tystnad till mitt hjärta talar.

Här rinner mellan sommargröna alar
en ensam bäck, som speglar himlens blå,
och pelarraka trädens stammar stå,
som bära valvet över skogens salar.

En stilla andakt susar sträng och sval
i denna skogomvuxna, öde dal,
som blomsterdoft, mystik och lycka göm-
mer.

När mörkret skymmer, tyngd av fröjd och
kval
jag går vid vindens tonande koral
mot hemmets bygd, som stum i natten
drömmer.

STEN ULVFOT.

Från dagarna i Hamburg.

Adelheid Popp.

Socialistiska kvinnokonferensen.

På pingstdagen den 20 maj öppnades de socialistiska kvinnornas konferens. Här hade en verkligt representativ samling kvinnor infunnit sig och allt efter förhandlingarnas gång kände den, som var med för 13 år sedan på konferensen i Köpenhamn, att kvinnornas krafter vuxit. Många var det visserligen inte man personligen kände igen, men Adelheid Popp från Österrike hörde till dem. Och vid denna konferens intog hon en sådan ställning, att man inte heller glömmet henne.

Den insats hon gjort för inkallande av denna konferens berättigade henne också till att som första president föra förhandlingarna, som hon även opartiskt och energiskt förde under hela konferensen.

Till densamma var icke anslaget mer än en dag, vilken dock nästan oavbrutet varade från kl. 10 f. m. till fram emot midnatt. Det kan tvistas om hurvida det var klokt att upptaga så mycket tid med redogörelsen över utvecklingen av kvinnornas verksamhet och förhållandena i de olika länderna, men det var en presentation som tog bort den främmande känslan och lät samhörigheten inför våra uppgifter växa fram. Största uppmärksamheten tilldrog sig naturligtvis redogörelserna från de krigförande länderna och där revolutionerna brutit fram. 21 nationer voro representerade med omkring 90 ombud.

Den fråga kring vilken utspann sig det mesta meningsutbytet var organisationsfrågan. Här visade sig meningarna gå isär i frågan om organiserandet av en socialistisk kvinnointernational med ett sekretariat som förmedlade och uppehöll förbindelsen mellan de socialistiska kvinnorna i de olika länderna. Särskilt starkt kom motståndet från de

tyska kvinnorna och följde de danska och schweiziska kvinnorna efter. Denna fråga kunde ej heller avgöras konferensdagen utan fortsattes diskussionen vid ett sammanträde den 23. Resultatet gestaltade sig i beslut om att presidiet vid kongressen, vilket utgjordes av fru Adelheid Popp, Österrike, fru L. Tilanus, Holland, fru Nina Bang, Danmark, d:r Marion Phillips, England, och fru Sichez, Tyskland, skulle sammankalla till nästa konferens och föra underhandlingar med internationella socialistiska byråer om tillsättandet av en kvinnlig representant vars uppgift skulle vara att upprätthålla förbindelsen med de olika ländernas socialistiska kvinnor. Dagordningen upptog även diskussion i freds- och uppfostringsfrågorna, frågan om kvinnornas medborgar rätt, skydd för mödrar och barn och anordnandet av en kvinnodag. På annat ställe införes resolutionerna i dessa frågor, vilka antogs enhälligt. Beslutet om en internationell soc. kvinnodag blev dock något löst då ej enighet nåddes för dagens avhållande.

Till slut samlades kvinnorna till ett stort möte från vilket Anna Lindhagen här nedan meddelar sina intryck.

S. V.

*

Kvinnornas stora möte i Hamburg.

Man hörde icke kvinnornas stämmor på kongressen, ty endast några av ledarna inom de olika länderna hade ordet, och ingen kvinna är bland dem, men de voro uppmärksamma och entusiastiska deltagare. Icke mindre än ett 90-tal kvinnor hade kommit till kvinnornas kordiala konferens dagen före den allmänna kongressen, mer än hälften av dessa återsåg man som delegerade vid den stora kongressen, där den återförenade internationalen tog nya tag till målmedvetet arbete.

Något av den djupgående entusiasm, som en gång samlade föregångsmännen för socialismens sak på 80-talet besjälade även denna kongress. Det var glädjande att så många kvinnor genom att uppträda på aftonen av kongressens sista dag, då Blum och Vandervelde hänfört alla med sina klara, rättvisa tankar och sin vältalighet, fingo avlägga ett prov på talarkonst på ett offentligt möte. Man beräknade att närmare 3,000 kvinnor samlats i den imponerande sal, i arbetareorganisationernas hus, där kongressen ägt rum.

Det var kvinnor från olika länder som talade. De neutrala voro representerade av talarinnor från Danmark, Schweiz och Holland. De som varit med i kriget och som hatade kriget, av Belgien, Polen, Ryssland, Lettland,

Österrike, Tyskland. Alla talade utmärkt, var och en individuellt, och berörande olika sidor av det som fyllde oss alla: internationalen och kampen mot kriget.

Danskan och holländskan voro grånade, trogna kämpar inom den socialistiska rörelsen; i deras ord och framträdande røjdes ock den jämnvikt och den auktoritativa pondus som följer erfarenheten och det väl fullföljda arbetet åt. Schweiziskan blev uttrycket för den yngre kvinnan, som hade ett behov att anslå på samma gång poetiska och agitatoriska strängar, en rätt svår sammanfattning, som hon lyckades väl och dramatiskt sammansmälta.

Belgien, företrädd av deras kvinnliga senator, försäkrade, liksom samma dag Vandervelde det gjort, de belgiska och franska socialisternas intensiva vilja till att uppbygga ett gott förhållande med Tyskland. Och hon troddes. De tusende tyska arbeterskor na lyssnade säkert till dessa ord såsom till solstrålar vilka försöka bryta igenom de töckniga dagarnas förfärliga tristess.

Polen övertygade också. Och det var särdeles nyttigt, ty i de flestas föreställning är Polen bara ett högkvarter för reaktion. Men här talades ett annat språk. Det var den medvetna socialisten — en "Genossin" så god som någon annan — och på samma gång älskaren av Polens frihet, som i hänförelse uppmanade sina partikamrater att hålla orubbligt samman.

Från Ryssland talade en mensjevnik, icke undanhållande sanningen om förföljelsen i Ryssland mot socialister, som ej gillade sovjetregimen. Rysslands randstater företräddes av Lettland. Icke heller hon skylde över de gräsligheter Lettland genomgått vare sig under kriget eller under den bolsjevikiska tiden. Hon framhöll även den alltför litet framhållna sanningen att det förskräckligaste är att de som kämpa för socialismens sak och för friheten undertrycka den med det grövsta våld. Även hon berörde också liksom hennes polska kamrat den djupa tillfredsställelse man kände i Lettland över landets frigörelse.

Österrike, som genom Adelheid Popp har äran av att ha fått kvinnorna samman till en konferens, fick i henne den bästa tolken som kanske nu kan uppdrivas för en av socialistisk hänförelse buren vältalighet. Det var kämpen från gamla tider, som börjat ung och därför hade erfarenhet av den glöd som fanns i rörelsens början och hade krafter och tid kvar i övermått att fortsätta sitt livsmål: socialismens förverkligande, arbetarklassens frigörelse. "Proletärer i alla länder förenen eder" var Hamburgs arbetares föreningshus devis och den flammar liksom i eldskrift från hela personligheten Adelheid Popp. En detalj i hennes anförande åhördes med särskilt intresse: skildrin-

Fosterbarnstragedierna.

Bland de historier i pressen, som mest river upp sinnena och framkallar diskussion, är den som handlar om "striden om ett barn". Mer är den nyaste förskingringshistorien och det senaste mordet förmådde fallet Vasti väcka till skarpt meningsbyte. Överallt diskuteras för och emot, men i de flesta fall voro sympatierna för fosterföräldrarna. De hårdaste hjärtan vekna, de mörkaste blickar ljusna inför ett litet barns soliga leende, underligt nog, ty det talas inte alltid så vackert om "ungarna" varken av föräldrarna eller andra. Många gånger diskuteras i kvinnokretsar nödvändigheten av att begränsa nativiteten i nivå med försörjningsmöjligheterna. Man ler litet ironiskt åt det, då man så innerligt väl vet, att tusentals kvinnor i detta land årligen bli mödrar, visserligen utan att vilja det, men också utan att tvingas därtill. Intet felsteg dömes så hårt som snedsprånget i äktenskapet eller barnet före äktenskapet inom samhällskretsar till och med nätt och jämt över arbetarens. Medan tjänarinnan och fabriksflickan vidgår sitt moderskap och får stanna i hemmet hos de sina också med barnet, så måste kontoristen, telefonisten, butiksbiträdet m. fl., antingen de ha råd eller ej, dölja sitt tillstånd, utackordera sig som "obemärkta" och låta ackuschörskan ställa om utackorderingen av barnet, lägga det som gökäg i främmande bo, det blir fosterbarn. Betalningen lovas både rund och säker, men en vacker dag brister förmågan och tråkigheterna börja för alla som ha med saken att göra. Kanske kunde barnets anförvanter lättare klarat upp historien om barnet fått komma hem i föräldrahemmet, men det förvägras modern, vars "skam" måste döljas. Också för föräldrar, som varken kunna eller vilja ta hand om barnets vård och fostran och som äro utan anförvanter, måste utackorderingen tillgripas. De hem, som taga emot fosterbarn mot betalning, äro oftast mindre bemedlade, med egna barn. Då är det hustrun, som på detta sätt vill bidra till att förbättra hemmets ekonomi. Det behövs så väl ett litet ekonomiskt tillskott, hon ser hur

gen av och protesten mot den ungerska regeringens våldsregemente.

En tyska hade till sist ordet, en medlem av riksdagen. Hon var från Ruhr. Bara detta faktum var nog för att på ett särskilt sätt höja intresset. Det var en utmärkt talarinna, ståtlig att se på och med ett samlat sätt att uttrycka sig som gav vikt åt varje ord. Hon talade i mödrars och hustrurs namn om krigets förfärlighet och om kampen mot kriget.

A n n a L i n d h a g e n .

grannhustrurna kunna hjälpa till med tvätt, sömnad och dylikt; för henne finns varken krafter eller förutsättningar för den sortens hemarbete, men sköta barn, det tror hon sig om att kunna, har kanske visat sig vara präktig mor och en duktig husmor och därmed dokumenterat sin lämplighet. Ett barn mer eller mindre spelar ingen roll, en mun mer eller mindre att mätta ej heller, i synnerhet när det gäller en liten mun, besväret kunde ju gälla ett eget barn och dem får man minsann intet betalt för... Ja, så resoneras det och så kommer den lille in i familjen och växer sig fast där, underligt nog, ty det gör han. En fostermor ringde till mig härom dagen om betalningen, som naturligtvis uteblev: "Jag kan inte komma ur fläcken för honom", sade hon om den lille, "han hänger mig i kjolarna mycket värre än mina egna ha gjort och alla säga att jag skämmer bort honom mycket mer än jag någonsin gjort med mina egna." Så är det. Jag tror på denna intensiva, allt uppslukande kärlek till fosterbarnet även hos mödrar som ha egna barn. Den är en psykologisk gåta i vissa fall, men det är nog så, att det hjälplösa, övergivna hos den lilla varelsen, som kommer i en god kvinnas händer, måste vädja till den sanna moderskänslan hos henne. Men så är det betalningen, biförtjänsten, som man så säkert räknat med. Barnet skulle bli ett tillskott och ej en ökad utgift för fosterhemmet. Det lovas så bra och räknas så sangviniskt. Jag känner ett fall bland många liknande, där föräldrarna lovat 80 kronor i månaden jämte kläder för ett barn, och det gick så länge fadern hade 500 kronor i månaden och modern 75. Han var fast anställd arbetare i stadens tjänst, hans inkomster ha sackat ned till nära hälften, hon en tjänarinna med en plats som f. n. betalas med 35 kronor i månaden. Han har dessutom nu försörjningsplikt för ännu ett barn och fostermor, som gnatat rysligt, får 20 kronor i månaden. De förmå nu ej mera. Fostermodern har blivit tillsagd att pruta med sig och hon svarar, att om hon får vad hon anser sig ha rätt att fordra först så kan det bli tal om att sätta ned avgiften sedan. Under tiden växer skulden, som aldrig kan betalas och grämelsen blir större och större. Nog kan man förstå hennes besvikelse, men vem som helst måste begripa att när en grovarbetare och en tjänarinna förbinda sig att betala 80 kronor i månaden för ett barn och att dessutom kläda detsamma, så är det något som de absolut inte kunna gå i land med i längden. Allt sänkes (utom hyrorna) och då måste fosterbarnsavgifterna

också sänkas. Med tanke på dessa föräldrars svårigheter föreslog jag en dag modern att barnet skulle få adopteras av en verkligt god, förmögen familj utan egna barn, som utan ersättning ville ta det. Modern, som lämnat från sig barnet när det var bara ett par dagar gammalt, tyckte att det fick gå och mödrarna äro för resten aldrig så intensiva som fostermödrarna, men fostermor blev utom sig. När jag kom för att tala med henne om saken och titta på detta barn, som, enligt hennes uppfattning var alldeles förtjusande och ett utomordentligt intelligent barn, fann jag ett helt vanligt barn med alla tecken till att vara både egen-sinnigt och bortskämt. Under strömmande tårar försäkrade fostermor att hon varken kunde eller ville skiljas från barnet, "det får bli med betalningen hur som helst". Jag har ett annat fall: ett enkelt välbärgat folk från landet ville ha ett adoptivbarn. De hade varit gifta i 12 år utan att få egna barn och en gång tagit en liten flicka från en fattig änka för att hjälpa henne strax efter mannens död. De hade fäst sig varmt vid barnet och då modern, efter ett år kom och ville ha tillbaka sitt barn, erbjödo de sig att adoptera den lilla. Modern skulle tänka på det en tid och sedan kom hon med ett förslag att de skulle få överta barnet mot en summa av 1,000 kronor. Det upprörande i detta förslag kom dem att hellre avstå från barnet med den motiveringen, att, lika litet som de ville ta ett barn mot en summa ett för allt, lika litet ville de köpa sig ett barn. Men längtan efter ett barn igen blev dem för stark och de kommo resande in till mig en dag i julhelgen för att jag skulle hjälpa dem till ett barn medan "julgranen brann", ett hemlöst, värnlöst barn, som ingen frågade efter. Jag tänkte då på en liten, vars fostermor var främling i Stockholm. Vid mitt första besök hos henne satt hon och grät över barnet, vars fader var gift i utlandet och rest från Sverige innan barnet föddes och vars moder packade sina kappsäckar i all hemlighet och gav sig i väg till Amerika sex veckor efter barnets födelse. Fosterfadern fick plats i Stockholm och när de flyttade togo de barnet med sig. De visste ingen annan råd, men när de kommo till den främmande staden, där de varken hade släkt eller vänner kände fostermor sig gränslöst bunden vid detta barn, mot vilket hon inga skyldigheter hade, och därför grät hon. Hit skall jag föra mina blivande adoptivföräldrar tänkte jag, hos dem skall den lilla övergivna få ett gott hem och kärleksfulla föräldrar. Vi stego in, presenterade oss och fingo emot oss ett: "Ni kommer väl inte för att ta flickan ifrån mig?" Under rop och tårar hastade fostermor fram till det sovande barnet, drog henne ur bädden och gjorde sig klar att springa i väg med

Nya strömningar i Tyskland.

Översatt för Morgonbris ur Die Gleichheit.

För närvarande förberedes ett omfattande upplysningsarbete av sammanslutningar mot alkoholbruk och dess skadeverkningar. Dess mål är att intränga och vinna det tyska folket för ett rusdrycksförbud. Dessa sammanslutningar förtjäna allmänhetens tack, för att de med iver och eftertryck klarlägga de skador dryckesseden åstadkommer, och visa den väg, som vi ha att komma ur den oss omgivande, oerhörda nöden.

Insiktsfulla kretsar hava länge känt, att det består en växelverkan mellan den allmänna, sociala nöden å ena sidan och dryckenskapseländet å den andra. Båda måste motverkas. Tyvärr är denna allmängiltiga synpunkt ännu icke på långa vägar erkänd. Vi möta i vida kretsar ett helt och hållet likgiltigt ställningstagande gent emot dryckesseden som dock är själva betingelsen för dryckenskapseländet. Antingen man ser harmlöst på dryckesosen, eller man i kampen mot alkoholismen endast ser en ensidig, överflödigt kraft-

henne, vart, visste hon nog ej själv. Det dröjde en god stund innan hon blev lugn igen och fick klart för sig att vi kommit med en enkel förfrågan och att vi på inga villkor tänkte ta barnet mot hennes vilja och när jag erinrade henne om hennes bitterhet vid mitt besök för några månader sedan, medgav hon, att hon tyckt att det var svårt då, men nu ville hon inte släppa barnet, "vi äro alla så glada för henne". De som reflekterade på detta barn hade ju själva känt detsamma en gång och förstodo. De fingo ett barn "medan julgranen brann", men inte detta. Om vi än en gång gå tillbaka till fallet Vasti, där fosterföräldrarna haft barnet sedan 14 år, kunna vi förstå att det känns svårt mista ett barn, som man så helt betraktat som sitt, fast, å andra sidan, reflexionerna kring detta fall tvärtystnade sedan man fick läsa att fosterföräldrarna begärt inalles 7,500 kronor för den tid Vasti varit i deras vård. Man kan verkligen känna med föräldrar också, som rest till Amerika med två tomma händer, strävat och släpat år efter år för att få det skapligt och för respengar till det gamla landet, för att hämta sin tös. Fjorton år, invänder någon; ack, hur fort gå inte åren och hur svårt är det ej för ovana händer att fatta pennan. Låt oss bara tänka på alla dem, som, trots löften, aldrig orka med en rad, aldrig låta höra av sig. (Forts.)

Sigrid Lundin.

förlösning, och kommer med den "snillrika" invändningen: Med undanrödjande av den allmänna sociala nöden avlägsna vi också alkoholismens följder.

Ur sådana yttranden talar helt simpelt endast en bristande kännedom om den sociala befrielsekampen. Icke som om alkoholbrukets motståndare i kampen mot alkoholen skulle se ett allena saliggörande medel att lösa den sociala frågan, men det är ett bland många medel som vi måste betjäna oss av. Helt visst är det för den enskilde icke så lätt som mycket annat att övergiva en gammal sed.

Det består icke däri att man fordrar (helst av andra), utan att man själv uppfyller och efterlever. Att man uppfostrar sig själv att avhålla sig från "de undertrycktas laster och de tanklösas förströelser" och underkastar sig frivilligt en högre sedlig disciplin. Detta är mycket begärt, men dock icke mer än som är möjligt att utföra. Befrielsekampen fordrar starka personligheter med starkare viljeriktning.

Före kriget var uppfattningen hos "de underbara", att en dag skulle all nöd låta sig övervinnas. Den allmänna upplysningen har dock visat även dessa, att vi ha en lång och mödosam väg att vandra för ernäendet av våra mål. Vi hava inriktat oss på ett hårt och mödosamt uppåtstigande, och stadigt och säkert gå vi steg för steg. Dagligen växande kunskap och insikt visade oss nya vägar och medel att föra vår kamp. Till den politiska, fackliga och sociala kampen sällade sig också kampen för sedliga och kulturella värden. Till massornas kamp kom den enskildes kamp. Massornas bildning och den enskildes personlighetsbildning blev på samma sätt betonat och främjat, i den riktiga kunskapen om, att massan blott kan handla medvetet, när den enskilde individen som en stark och medveten personlighet verkar i densamma. — Mot personlighetsbildningen såväl som mot massornas bildning och fostran står dryckesseden hindrande och motverkande. Vi beträdde därför två vägar:

Inverkan på massorna (Partidagsbeslutet 1909, Leipzig) och inverkan på den enskilde (avhållsamhetsrörelsen). Den första vägen visade betydliga, omedelbara verkningar. Brännvinskonsumtionen under de följande åren gick ansenligt tillbaka. Men tyvärr blott en tid. Hänförelsen förbyttes i en slö och trög likgiltighet. Detta exempel visar, att man med beräknad verkan på massorna av en dylik hänvändelse väl kan ernå övergående goda verkningar, varaktiga resultat ernå vi dock endast genom det uthålliga arbetet bland individerna. Vi måste avgjort och bestämt inställa oss på ett segt och uthålligt upplysningsarbete på den enskilde, på ett stärkande av personlighetens sedliga krafter.

Tiden efter kriget har ställt oss framför oöverskådliga uppgifter. Alkoholkonsumtionen växer och växer vidare ut i det oerhörda, och med detta stegras också progressivt nöden bland vårt folk. De värdefullaste näringsmedlen undandragas folknärningen eller fördyras, enskilda (många enskilda) förbruka en stor del av sina inkomster till berusande drycker och undandraga sin familj de nödvändigaste existensmedlen, varför hos dessa endast förfall och elände inträder. Tuberkulos, undernäring och könssjukdomar fräta vårt folks märg; under tiden hängiver sig stora delar av detsamma på ett lätt-sinnigt sätt i ett farligt och fördärligt, njutningslystet leverne som måste föra hela vårt folk i fördärvet. Denna fara måste motarbetas. Vi hälsa därför avsikten i strävandena från de mot alkoholismen kämpande sammanslutningarna som ett dåd och hoppas på det starkaste understöd från alla fram- och uppåtsträvande skikt av vårt folk.

Engelska arbetarekvinnornas parlament.

De inom engelska arbetarerörelsen organiserade kvinnorna, representerande det stora arbetarepartiet såväl som en del smärre organisationer och socialistiska föreningar, jämte representanter från fackföreningsrörelsen, höll sin årskonferens i York den 8 och 9 maj d. å. De närvarande ombuden utgjorde 518 stycken.

Då man genomläser det i "Labour Woman" (Arbetarekvinnan) på elva, tättryckta sidor ytterst koncentrerade referat över förhandlingarna, märker man att de engelska arbetarekvinnorna äro en makt att räkna med, enär de, som nogsamt framgår, inte endast representerar stora massor utan även förfoga över stora och många resurser, kvalitativt bland sina medlemmar.

Det engelska folkets psyke är ju, som bekant, inte böjt för de allmänna oklara talesätten och det ordrika fyrverkeriet, som många andra länders folk illusoriskt använda sig av. Detta karaktärsdrag framträder välgörande på allmänna kongresser och i dessas uttalanden och avspeglade sig även i denna kvinnoförsamling.

Förhandlingarna spände över stora områden. Det överlades om hälsovård och uppfostran, om speciella barn- och kvinnofrågor, om lantarbetarespörsmål och bostadsproduktion, om olika nationella politiska spörsmål, men även om den internationella situationen f. n.

Denna konferens visar, att i världsimperiet England även arbetarekvinnorna i närmaste tiden torde komma att betyda något i gestaltningen av dess samhällsliga liv.

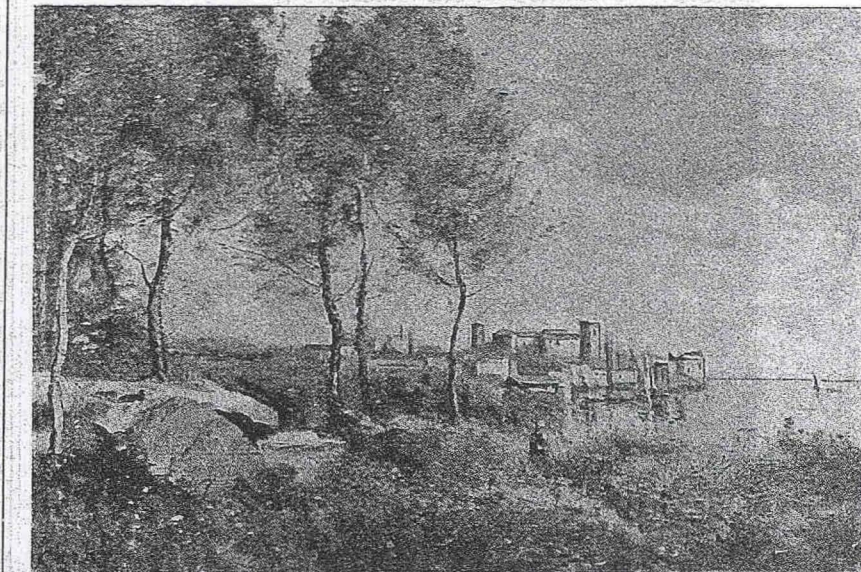
Kvinnor.

II.

I stum förtvivlan sjönk hon ned på stolen, när detektiven stängde dörren efter sig. Hon tog sig om huvudet, det var väl inte sanning, det kunde inte vara möjligt. Hennes son häktad för delaktighet i mord, nej det var inte möjligt. Men han hade ju sagt så detektiven, han hade sagt, att sonen, hennes Vilhelm, tillbringat natten i ett dryckeslag tillsammans med några andra unga män, osämja hade uppstått, det hade kommit till handgripligheter, och på morgonen låg den ena av de unga männen död på valplatsen. Hennes son mördare, var det lönen för all hennes möda? Hur hade hon inte arbetat alla dessa år, hur många gånger hade hon inte hållit på att duka under i sin strävan att hålla ihop hemmet.

Den första lyckliga tiden av hennes äktenskap föreföll henne nu så kort, rätt snart hade hon fått lära sig att ta livet från den allvarliga sidan. De voro nog kanhända i grund och botten praktiga människor både hon och hennes man, men de passade tydligen inte för varandra, och så hade barnen kommit mycket tätt, och för varje ny mun som skulle mättas växte fattigdomen.

Så hade mannen börjat föra uteliv, var retlig i hemmet, ja, han till och med misshandlade henne och barnen, när han kom hem drucken. Det låg alltid en tryckt stämning över hemmet, vilken naturligtvis inte dämpades av allt armodet därinne. Glädjens solstrålar hittade aldrig dit in, och i denna atmosfär hade barnen växt upp. Var det under sådana förhållanden underligt, att de sökte sig sällskap och förströelse utom hemmet, och var det i grund och botten så underligt, att det gått som det gjort? Ju mera hon tänkte på det, ju naturligare föreföll det henne. Men det värsta av allt, det var henne omöjligt att frigöra sig från den marterande tanken, att det var hennes skuld alltsamman, det var ju hon som fött och fostrat barnen i fattigdom och elände. Nu anklagade hon sig för detta, som hon förut trott vara sin skyldighet, ja, hon hade nästan ibland känt sig stolt över att hon trots allt kunde hålla hemmet samman. Det kom så många nya underliga, skrämmande tankar i hennes huvud. Det kunde inte vara rätt att sätta det ena barnet efter det andra i världen, när man inte hade annat än umbäranden och försakerelser att bjuda dem. Borde det ändock inte vara så, att barnen skulle ha rätt att välja sina föräldrar, och var det inte kvinnorna, mödrarna, som skulle övervaka urvalet? Det var som om grunden för hennes livsaskådning ryckts undan henne, hon kunde

C. Corot: LANDSKAP.

inte finna en väg ut ur det kaos av tankar och känslor, som virvlade om i hennes hjärna. Uttröttad sjönk hon ned mot bordet och försjönk i en dvala, ur vilken hon inte väcktes förrän barnen kommo instormande och frågade, om inte mamma hade någon mat att ge dem.

När Vilhelm Larsson ropades upp och fördes fram till domareskranket, störtade en blek, förgråten kvinna in i rättssalen, och innan någon hunnit hejda henne, ställde hon sig mellan domaren och den häktade, höjde handen och började tala med av återhållen rörelse skälvande röst: "Jag är pojkens mor, det är jag som är skyldig och inte han, döm mig och inte honom. Ni, som hålla salvelsefulla tal om hemmens välsignelse och hemmens betydelse, ni veta inte ni, vilken förbannelse det kan vara att växa upp i de trånga osunda kyffena, som kallas för arbetarehem, där samhället och föräldrarna i gemenskap gjort sitt till för att fördriva trevnaden. Emedan jag inte förstätt detta, är det i dag jag som är den skyldige och inte min son. Han är ett barn av de omständigheter, under vilka han växt upp, och jag har förut inte förstätt, att det var min skyldighet att försöka ändra dessa. Därför, om det finns någon rättvisa till, är det jag som skall dömas och inte han."

Hon räckte bönfällande händerna mot domaren.

Det blev en stund dödost i rättssalen, men när sedan vaktkonstapeln förde ut kvinnan, gick ett hotfullt sorl genom den församlade folkmassan.

Men rättvisan måste ju ha sin gång, hård och obeveklig.

Det blir heller aldrig annorlunda, förrän kvinnorna kommit till insikt

om, att det är ett brott att bara tiga och lida. Förrän kvinnorna resa sig ur förnedringen och samfällt gå fram för att fordra rätt till ett människovärdigt liv åt sig och sina efterkommande, förr blir aldrig världen annorlunda. Må de slå ut väggarna i de gamla unkna kyffena, så att vinden får blåsa in och sopa bort alla gamla osunda fördomar, och må de sedan bygga nya soliga bostäder, verkliga hem för människor.

Så länge inte kvinnorna fattat sin uppgift i mänsklighetens befrielsekamp, så länge äro de medskyldiga.

Einar Furumo.

Kvinnorna i Tjeckoslovakien.

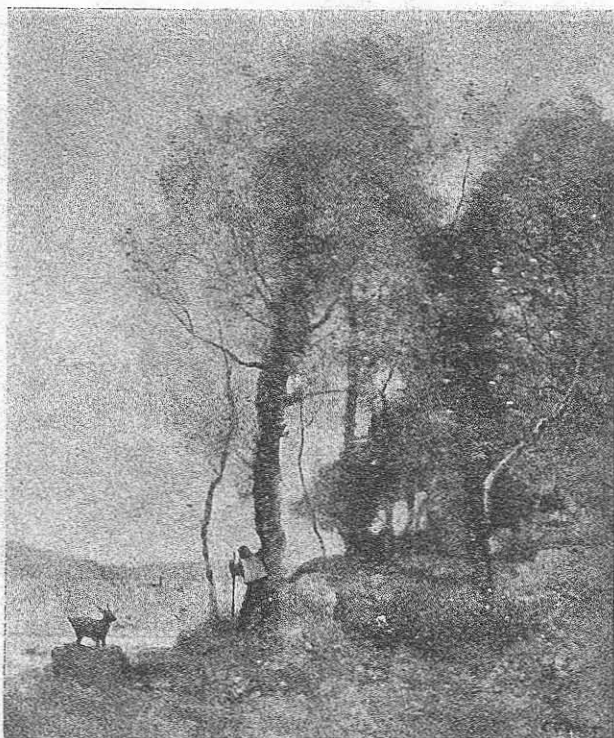
Tjeckoslovakiens kvinnor ha på olika områden inom sitt land uppnått betydelsefulla resultat.

I parlamentet sitta f. n. 13 kvinnor, vilket jämförelsevis stora antal är en god mätare på det mycket produktiva arbete som kvinnorna utfört i det politiska, i det fackliga, i det kooperativa och för övrigt allmänna, samhällsgagnande arbetet.

Kvinnorna äro berättigade tillträde till alla yrken och publika institutioner, även inom den diplomatiska statstjänsten.

Den allmänna, sakliga uppfostran och skolutbildningen är mycket gedigen, liksom den högre undervisningen står på hög nivå och kommer till uttryck i kvinnornas arbete på skilda områden.

Agitera för anslutning till kvinnoklubbarna!

C. Corot: HERDEN.

Corot.

F. 1796, d. 1875.

Det är inte sant, att stockholmarna ej besöka sitt Nationalmuseum. Alla arbetande människor, vare sig de knacka sten, sitta på kontor eller gå i ett kök, äro naturligtvis förhindrade under veekodagarna, men om söndagarna vimlar ju den stora byggnaden av intresserade skådelystna. Högst uppe i tavelsalarna gå nog de flesta, och där ha vi också ovärderliga skatter. Vem av oss har inte sett Rembrant och Rubens? Liljefors, Zorn, Grünewald? Och franska 1700-talsalen till höger om förstugans gobelänger? Ty dessa saker falla en direkt i ögonen. Men i ett av kabinetten — eller jag tror fördelade på två smärurum — hänga fyra små tavlor, vid en hastig överblick lätt förbisedda. Det är om dem jag i dag vill skriva några ord och om deras mästare, Jean Baptiste Camille Corot, en av Frankrikes och (åtminstone under några årtionden) världens mest kända och eftersökta landskapsmålare.

Om jag ej missminner mig befinna sig de fyra konstverk, vi förvärvat av hans pensel, i de små kabinetten längst till vänster genom franska 1700-tals-

salen. De äro värda att ses och begrundas i sin drömmande, förfinade, litet dimmiga naturstämning.

Flickan, som vandrar över skogsstigen med de ljusa, milda trädagrarna runt omkring och som enda färgklick, om man får kalla det så, hennes halsduk och hätta. Slottet i silvergrå morgonstämning. Den skymningsdunkla skogsdälden. De röda klipporna, som se så spanskt torra ut och dock äro oändligt rika i färg. Dessa fyra ge en tämligen god bild av Corots hela produktion.

Från 1827 till 1874 utställde han på alla salonger. Man kan alltså förstå, att det finns en ganska stor mängd Corot-tavlor, och än i dag betinga de höga pris. Men det finns också en mängd förfalskningar, som ju alltid lätt händer, då en konstnär blir "modern" och "kommer i ropet", och mången rik person, som velat förgylla upp sina väggar med en "äkte Corot", har av konsthandlarna blivit skamligt bedragen.

Corot började sin bana som målare tämligen sent. Om jag ej missminner mig var han redan 26 år, då han be-

gynte studera måleriets mysterier. Under många år visade han ingen särskild utpräglad individualitet. Han målade samvetsgrant och snällt, som hans lärare lärt honom. Hans framgång var även ganska måttlig. Men så följde årsånga resor i skilda länder och därmed naturligtvis en vidare blick på tingen. Corot insåg vad de flesta människor småningom och de begåvade ganska snart inse, nämligen att livet består av väsentligheter och bisaker, och att det gäller hålla fast vid det väsentliga. Med denna klarhet följde ett nytt slags måleri. "Oavslutade utkast", sade hans vedersakare, men "eleganta och stämningsfulla utkast", uttryckte sig hans vänner. Och den "stora publiken" greps av Corot-feber och hans tavlor köptes till väldiga summor. En verkligt stor konstnär — en av dem som det går högst en eller två på århundradet — skulle icke på något sätt kompromissat med sin konst. Men Corot var svag. Han blev yr av framgången och började måla mer och mer summariskt, för att kunna gå i land med de många beställningarna. Eller kanhända man ej för hårt får döma den redan åldrade mannen, som arbetat oerhört för en medelmåttig framgång under större delen av sitt liv? Man vet icke mycket om hans privatliv. Han gjorde just intet väsen av sig. En ärlig konstnär var han och en ganska ensam människa. Det fanns ingenting av Rembrants tragik eller Rubens' liv och rikedom över honom, men all morgonens och skymningens ljuvhet, skogsdunklets luftiga och skumma frid, dimmornas outgrundliga färgnyanser — allt detta har han. Om han fört pennan i stället för penseln, hade han blivit en stor poet.

L. Öberg.

Ellen Key vill inte veta av barntidningar! En utgivare av en barntidning i Östersund har vänt sig till Ellen Key och bett om ett bidrag samt fått följande sannolikt en smula oväntade svar:

"Ack, kära barn, ären ha gjort mig till hatare av tidningar och tidskrifter! Bruka myntet, ni ämna offra, tiden, ni ämna missbruka, att i stället köpa och läsa den klassiska stora och eviga litteraturen, som nutiden lämnar oläst. Som tyskarna ödelade staden Louvain och dess härliga bibliotek, vill jag ödelägga allt vad tidningar utgivna av och för ungdom heter och se böcker i dessa unga händer."

Anatole France.

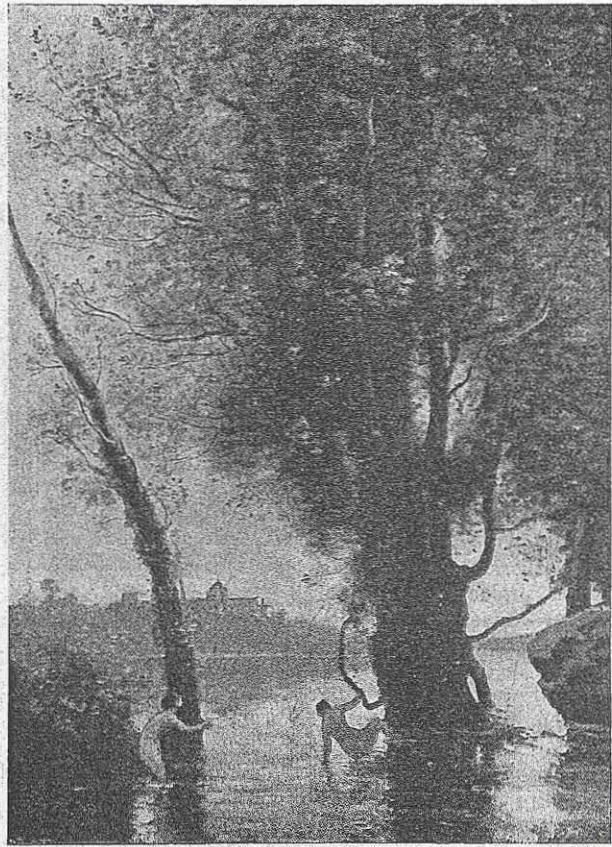
När Anatole France år 1921 av Svenska akademien blev utsedd till litterär nobelpristagare, så var man rätt enig därom, att akademien denna gång valt en diktare av högsta rang. Anatole France har nämligen med rätta karaktäriserats som den siste store klassikern i romansk litteratur; hans stilkonst har av kännare betecknats som oöverträffad inom hans hemland, där dock författarna äro födda stilkonstnärer och hans humanistiska bildning är så omfattande, att den tillåter honom att röra sig lika hemvant inom antiken som i den moderna tiden. Ja, man kan säga, att allt det, som vi germaner betrakta som speciellt romanskt: lättheten, spiritualiteten, den ironiska skepticismen och det klara förståndet, har kommit på hans lott. Franska kritiker som t. ex. Jules Lemaitre ha också betecknat honom som fransmannen par préférence, den utomordentlige tolkaren av fransk tanke och romanskt kynne.

Anatole France är en äkta pariserpojke, ty han föddes i Paris den 16 april 1844. Han talar också med verkligt svärmeri om sin hemstad, såsom då han säger: "Det förefaller mig omöjligt, att man kan ha ett vanligt, alldagligt huvud, om man fått sin uppfostran på Paris kajer mitt emot Louvren och Tuilerierna nära Mazarinpalatset vid den härliga Seinen, som rinner fram mellan det gamla Paris alla torn, småtorn och spiror."

Redan mycket tidigt gjorde Anatole bekantskap med böckerna, ty hans far var bokhandlare och ansedd bibliofil. I skolan voro de klassiska språken och litteraturerna hans älsklingsämnen och han trängde in i antikens livsåskådning. Som student följde han en tid undervisningen vid den världsberömda École des Chartes och blev efter avslutade skolstudier anställd som bibliotekarie vid Luxembourgbiblioteket. Här lär han emellertid ha kommit i strid med någon av sina förmän, blivit trakasserad och frånträtt sin plats. Sedan har han uteslutande levat på sin penna.

Anatole France började sina litterära läroår med att då och då skriva kortare artiklar om bibliografi eller autografer samt fick efter en tid av den bekante förläggaren Lemerre det viktiga uppdraget, att skriva företal till flera av hans upplagor av franska författare.

Det var långa, svåra studie- och läroår som nu följde, ty Anatole France levde den tiden i mycket trånga ekonomiska förhållanden. Han var dessutom inte alldeles övertygad om sin litterära begåvning, utan prövade trevande sina krafter åt olika håll. Under sitt arbete åt Lemerre kom han att stifta bekantskap med några medlemmar av den litterära skola, som nu gick att erövrå sig en plats inom fransk lyrik, nämligen parnassisterna, les parnassiens. Han

C. Corot: IDYLL.

fick utan tvivel härigenom både upmuntran och impulser och hans debutbok *Les poèmes dorés* 1873 samt framför allt hans andra diktsamling *Les Noces Corinthiennes* 1876 visa att han, trots alla teoretiska skiljaktigheter i övrigt, var en varm anhängare av denna skola. Hans dikter, som med orätt kommit att undanskymmas av hans prosaalstring, äga dock ett högt konstnärligt värde och äro typiska, goda uttryck för riktningens skönhetssträvan. Någon succés hade dock icke dessa dikter. Med berättelserna *Jocaste*, *Le chat maigre* 1879 skördar han icke heller, trots deras stilistiska förtjänster, vare sig guld eller ära. Det är först med sin nästa bok *Le crime de Sylvestre Bonnard* 1881 (*Sylvestre Bonnards brott*), som France vinner äran och med den guld. Boken, som är ett verkligt mästerverk och av många alltjämt anses som den bästa grundvalen för hans rykte, blev prisbelönad av franska akademien. I *Le crime de Sylvestre Bonnard* genomför han en karaktärsskildring i de finaste detaljer, ger en utomordentlig människoframställning, humoristisk, satirisk, sympatisk.

Sylvestre Bonnard är typen för den vise, som lever i sin egen värld och tänker sina egna tankar, som är mer hemma i det gångna än i det närvarande. Han är innesluten i "böckernas borg", en filosof, en överlägsen intelli-

gens och godmodig ironiker, som själv är den förste att småle åt sina löjlige sidor. Hur det nu kommer sig att denne värnadsvärde filosof finner sig föranlåten att lik en romantisk riddare bortröva en ung flicka från den gamla draken, som bevakar henne inom pensionens fängelsemurar och vilka följer detta djärva tilltag får, det skildras lika godmodigt som känsligt och ironiskt. Det är helt enkelt en vis och utomordentligt rolig bok, som väl förtjänar sin framgång.

Bokens succés gjorde dock ej författaren mer produktiv än förr. Han utgav den tio år förut skrivna *Les desirs de Jean Servien*, Abeille 1883. *Le Livre de mon ami* 1885 (*Min väns bok*) och *Balthazar* 1889, men hade ingen större framgång med dessa böcker. *Le Livre de mon ami* är dock en förtjusande bok, skriven med humor och verve.

År 1886 inträdde Anatole France efter Jules Claretie som litterär följetonist i *Le Temps*. Härvid blir han i tillfälle att visa en beläsenhet, som sträcker sig över allt mänskligt vetande och en utomordentligt kräsen, säker litterär omdömesförmåga. Hans vecko-uppsatser i denna tidning intill 1892 äro i urval utgivna i bokform och utgöra 4 delar under titeln *La vie littéraire*.

Med romanen *Thaïs* 1890 (sv. översättning) hade France sin andra stora

succès. Uppslaget till denna medeltida kulturskildring är sannolikt en kort notis om skökan Thais av Jacobus a Voragine. Här har France haft tillfälle att använda sig av sin oerhörda beläsenhet inom medeltidens litteratur och resultatet har blivit ett av de mest förtrollande konstverk, som fransk litteratur kan uppvisa. Skildringen av de heliga eremiternas liv och frestelser i öknen, Pafnutii vandring till skökan Thais, hennes frälsning och hans obotliga syndafall — allt detta är berättat med en förfärande kännedom om människoskålen och en skapande, mäktig fantasi.

L'Étui de naere, contes 1892 innehåller icke mindre än sju katolska legender, som France använt sig av, sannolikt för att beröva dem deras salvelse och uppvisa deras tvivelaktiga beskaffenhet. Bandet innehåller dessutom en del andra berättelser, av vilka Le Procureur de Judée, historien om prokuratören över Judeen, Pontius Pilatus, vilken icke kunde erinra sig att han dömt en jude med namnet Jesus till döden, torde vara den mest bekanta, om också icke den bästa.

Boken La Rôtisserie de la Reine Pédauque 1893 (Drottning Gåsfot) väckte nästan lika stort uppseende som Thais, ty här visar sig Anatole France ohöjt som den store skeptikern, för vilken intet är heligt och oantastligt. Historien handlar om en förfallen abbé vid namn Coignard, som en dag kommer in på källaren Drottning Gåsfot och där efter en god måltid förtäljer sin levnads brokiga saga. Han har varit lärare vid ett gymnasium, präst, kolportör, skådespelare och munk. Han har varit sekreterare hos biskopen av Séz, men rymt med dennes kammarjungfru. Nu pratar han sig till källarmästarens förtroende och blir informator för dennes son. Det är en utomordentlig kulturskildring från 1730-talet, ett verkligt mästerverk, som France här skapat.

När man läser Le Jardin d'Épiceure 1895 är man genast övertygad om att det är Anatole France själv, som uttalar sig skeptisk om allt mellan himmel och jord. Sedan Montaignes dagar har det icke utkommit ett radikalare breviarium i skepticis än denna bok, påstår en fransk litteraturkritiker och däri har han utan tvivel rätt.

Romanen Le Lys rouge 1894 (Den röda liljan) är formad kring en kärlekshistoria som kan betecknas som raffinerad och banal på samma gång. Författarens förnäma stilkonst adlar ju i viss mån detta arbete, men den kritik, som mötte romanen är alltjämt giltig. En av de franska kritikerna skrev: "Historien är banal och räddas av författarens stilkonst från att bli simpel. Miljöskildringen utformas stundom till ett utsökt och harmoniskt konstverk."

Anatole France påbörjade 1897 med romanerna L'Orme du Mail (Under almen) och Le Mamequin d'osier (Korgdockan) en skildring av det nutida samhället. Han har utsett en herr Bergeret till sitt språkrör. Herr Bergeret är lärare i latin i en större småstad, lider under ett olyckligt hemliv och älskar att tillbringa sina lediga stunder antingen med att hänga över antikvariska böcker eller med att under en alm utbyta tankar med seminariets föreståndare, abbé Lantaigne. Det är alla tidsfrågor, som sätts under debatt och abbéen visar sig vara en klippsk försvarare av de klerikala idéerna. Herr Bergeret är inte sämre och de båda antagonisterna vännerna bolla som cirkusekvilbrister med teser och antiteser. Boken är ett verkligt andligt fyrverkeri, iscensatt av samtidens kunnigaste, kvickaste och mest bestickande skeptiker.

I romanerna L'Anneau d'Améthyste 1899 (Ametistringen) och M. Bergeret à Paris 1901 (Herr Bergeret i Paris) fortsätter France denna raljanta samhällskritik, som dock uppbares av en målmedveten radikalism. Pierre Nozière 1899 är en fortsättning på Le Livre de mon ami och Clio, contes 1900 kan betecknas som ett nytt prov på hans mästarekap inom den kortare berättelsen. Med berättelsen L'Affaire Crainquebille 1901, (Crainquebille, Putois, Riquet och andra lärorika berättelser), som utkom i bokform jämte sexton andra småberättelser vill France visa hur blint och dumt rättsväsendet stundom kan fungera. Varken Crainquebille, grönsaksmånglaren eller polisen ha gjort sig skyldiga till överilning och ändå uppkomma förvecklingar, som leda till grönsakshandlaren ruin och undergång. Det är en berättelse hämtad ur verkliga livet och upprepad inom alla samhällen.

Histoire comique 1903 (En komediantshistoria) för läsaren in bland skådespelarna och skådespelerskorna vid en paristeater och låter honom äse ett kärleksdrama, som får ett skakande tragiskt slut. I konstnärligt avseende kan denna bok icke mäta sig med Le lys rouge, churu den onekligen tillhör samma genre. Histoire comique är egentligen ett av författarens svagaste arbeten och särskilt äro huvudpersonerna ointressanta och vagt tecknade.

Under 1900-talet har Anatole France bl. a. skrivit Sur la pierre blanche 1905 (På den vita stenen), Les Dieux ont soif 1912 (Gudarna törsta) och Le petit Pierre 1919 (Den lille Pierre). Av dessa böcker innehåller den första en bild av framtidsstaten, landet Utopia, sådant France tänker sig det. I en drömnovell skildrar han tillståndet i det socialistiska samfund, som existerar

är 220 efter Europas sammanslutning, d. v. s. år 2270 efter vår tideräkning. Det är ingen skönmålning, ty France är allt för stor människokännare för att hänge sig åt optimistiska illusioner, men betyder ändå en förbättring av människan och samhället. I det sistnämnda arbetet, Le petit Pierre skildrar France sina barndoms- och uppväxtår, som nu ligga i minnenas förklarade ljus. Det blir en mängd vackra genrebilder från det stillsamma, vackra Paris, som icke finnes mer. Barndomens förhoppningar och drömmar, sorger och motigheter har han trollat fram med känslig hand och därmed på alderdomen skapat en av sina vackraste böcker.

Man skulle kunna tro, att en skeptiker som France, medveten som han är om alltings relativitet, knappast kan bli socialist. Så är dock fallet. Anatole France är absolut övertygad om socialismens nödvändighet och han kämpar alltjämt med orubblig radikalism för de socialistiska idealen. Under Dreyfusprocessen, då det franska samhället delade upp sig i två grupper, vänster — höger, för — eller emot Dreyfus, gick han lugnt över till den vänstra sidan, och bekämpade med all kraft den nationalistiska hydran. Han är naturligtvis icke någon ortodox socialist med Bucharin eller Marx som lärofader och profet, utan anser att det är rätts- och frihetskraven, som avgöra om man är socialist eller ej. "Den, som vill rätt och frihet, han vill socialismen", skriver han på ett ställe. I arbetet Opinions socialistes I—II 1902 visar han sig vara mer intresserad för arbetarklassens sak än man kunde ha skäl att vänta av en man, som tillbragt hela sitt liv bland böcker. Anatole France har genom sina humanistiske studier drivits över till socialismen, hans socialism är framsprungen ur kärleken till människan, denna löjliga, utvecklade varelse, som har det så svårt här i livet och hoppas få det så mycket bättre i ett kommande.

När Anatole France äntligen erhöll Nobelpriset efter att ha varit kvalificerad för detsamma under mer än ett kvartssekel fanns det i vårt land knappast mer än en enda tidning, Svenska Morgonbladet, som klandrade den Svenska akademien val. Anatole France var känd här i landet sedan början av 1890-talet. Under med än 30 år har France haft en intresserad läsekrets i vårt land och hans böcker ha intagit en av de främsta platserna bland de utländska nyheterna i bokhandelsfönstren. De flesta av hans arbeten äro översatta till vårt språk och utgöra en verkligt utsökt lectyr. Det var således en värdig, som den gången valdes av Svenska akademien. G. Å—m.

Resolutioner fattade vid de socialistiska kvinnornas konferens i Hamburg.

I.

Fredsfrågan och uppfostran.

Kongressen uppmanar hela världen att arbeta för den socialistiska omgestaltningen av förhållandena och att befästa världsfreden. Genom skildringar av krigiska handlingar och genom förgudning av härskare och fältherrar har skolorna hitintills systematiskt förhindrat att i barnens och ungdomens hjärtan har kunnat uppstå kärlek till freden och mänsklig solidaritet.

Den av den borgerliga klassen behärskade pressen har befestat den uppfostran till folkhat som begynts i skolorna.

Därför måste de socialistiska kvinnorna verka för att allt förhållande av kriget uteslutes från skolundervisningen.

Då världskrigets följder ännu ej på långt när äro övervunna utan tvärtom reaktionen och folkens inbördes hat alltjämt hota världen, uppmanar kongressen sina deltagare att framför allt igångsätta ett planmässigt organiserat upplysningsarbete bland alla länders kvinnor. Kvinnans ansvarighetskänsla inför sin uppgift som ungdomens uppfostrarinna måste väckas, så att hon själv energiskt bidrager till att fredssträvandena segra och krig och blodsgjutelser mötas med avsky.

Våra barn skola så uppfostrade vägra att som fullvuxna använda det råa våldet och skola erkänna att folken och hela mänskligheten endast kan fullkomnas genom fredlig utveckling.

Konferensen önskar med andra ord att de förslag, som internationella arbetarekongressen i Haag 1922 fattade måtte kunna realiseras, nämligen att grunda en allians av kvinnor, ungdom, lärare och lärarinnor för att nå dessa mål och för att sammanföra arbetarkvinnor till gemensamt arbete med fackföreningar, kooperativa och socialistiska partier på en gemensam front för att kämpa emot krigets vanvett och för folkförsoning, världsfred, frihet och rättvisa.

II.

Kvinnornas medborgarrätt.

Den sociala kris, av vilken alla kulturstater nu lider och i vars spår arbetslöshet och nöd för de utsugna klasserna följa, förbundna med ett ständigt stegrat kvinnoarbete, behöver all såväl kroppslig som andlig kraft hos de organiserade arbetarna av båda könen för att kunna genomföra de reformer det nuvarande nödläget fordrar och därjämte framgångsrikt fortsätta klasskampen.

J. Paterson: "DRYAD".

Men kvinnorna kunna ej uppfylla sin del av uppgiften så länge de sakna valrätt och valbarhet. Därför måste de socialdemokratiska partierna i alla länder, där kvinnan ännu är politiskt rättslös, anse det som en nödvändig plikt att träda i bräschen för kvinnans politiska och medborgerliga likställighet med männen.

III.

Skydd för mödrar och barn.

Kongressen uttalar att efter den förfärliga förlusten av människoliv och hälsa, som försiggått under de sista tio åren, en av de viktigaste frågorna är att söka skapa ett sunt släkte i hela världen. Därför uppmanar kongressen de kvinnliga partimedlemmarna i alla länder att med all energi arbeta på att följande blir föreskrivet i lagstiftningen:

1) Införande av sådana arbetsförhållanden för kvinnor att barnens hälsa icke riskeras;

2) Tillräckligt understöd för barnaföderskor 6 veckor före och 8 veckor efter barnsörden;

3) Beredande av fri läkarebehandling och medicin, fri behandling på barnbördshus och fri hjälp i hemmet vid barnsörd;

4) Säkerställande av kroppsligt och moraliskt sunda förhållanden för barnen genom offentligt organiserad hjälp, d. v. s. pension för barn till änkor och änklingar; barnförsäkring eller lagligt fastställt understöd eller andra former av materiellt understöd till barn för ensamstående kvinnor eller invalider;

5) Fri läkarekontroll och hjälp till mödrarna för de späda barnens vård liksom ock för skolbarn. Upprättande av krubbor, barnhem eller hem för sjuka och klena barn;

6) Fullkomlig, laglig likställighet

mellan barn födda under och utom äktenskap;

7) Förbud för barnarbete minst till 14 år samt skydd för ungdom anställd i arbete så att deras fortsatta utbildning i yrken och bokliga studier ej hindras.

*

Såsom steg på vägen att förverkliga dessa fordringar betraktar konferensen att de samma blivit uttryckta i Washingtonkonferensens beslut och uppfordrar därför alla partikamrater, män och kvinnor, som taga del i lagstiftande eller kommunala församlingar, att arbeta för dessa besluts förverkligande i deras egna länder.

På agitationsturné i Västgöta-Dal.

Undertecknad har på uppdrag av Västgöta-Dals kvinnodistrikt besökt följande platser: Örgryte, Göteborg och Mölndal. I Örgryte och Göteborg bidrog Göteborgsklubbens sångcirkel med sång och i Mölndal hade därvarande ungdomsklubb infunnit sig till mötet och bidrog med sång och musik på ett förtjänstfullt sätt.

Så fortsattes resan till Viskafors. Där arbetar en liten men bra klubb. 1 maj besöktes Svenljunga. Där bildades en klubb, som vid starten fick 12 medlemmar. Det såg hopplöst ut i Svenljunga. Omedelbart efter föredraget skulle lokalen utrymmas. Det skulle bli bal och ute regnade det. Men så marscherade vi i väg till hotellet och där bildades klubben.

Nästa plats var Surte. Mötet talrikt besökt och god stämning. En ny medlem tillfördes klubben.

I Lilla Edet, som var nästa plats,

Medelpads Socialdemokratiska kvinnodistrikt håller konferens.

Ett framgångsrikt arbete har under det gångna verksamhetsåret bedrivits.

Medelpads socialdemokratiska kvinnodistrikt höll söndagen den 3 juni distriktskonferens i Folkets hus härstades. Till konferensen hade infunnit sig ett 30-tal ombud jämte övriga intresserade från 11 klubbar.

Fru Disa Västberg öppnade konferensen, hälsande de närvarande välkomna, varefter till ordf. och sekr. utsågs fru Anna Larsson resp. Edit Öberg.

Härefter föredrogs styrelse- och revisionsberättelserna. Av styrelseberättelsen framgick, att distriktet, trots arbetslösheten och övriga yttre, ogynnsamma förutsättningar utträttat ett omfattande agitationsarbete. Vid början av arbetsåret hade distriktet besök av fru Nelly Thüring, Göteborg, som höll välbesökta föredrag i Matfors, Stockvik, Sundsvall och Vi. Under vintern har på klubbarnas initiativ anordnats flera föredrag med Selma Nordlandet och Disa Västberg som talare. Vidare ordnades under våren i samarbete och med understöd av förbundsstyrelsen en blandad agitations- och instruktionssturné genom distriktet, vilken utfördes av Disa Västberg. Föredrag hölls å 10 platser med ett åhörareantal av sammanlagt 1,100.

Kvinnodistriktet har vidare varit representerat i en kommitté för ordnande av samarbete mellan kvinno-, parti- och ungdomsdistriktet. Före landstings- och fullmäktigevalen utsändes av denna kommitté cirkulär med instruktioner rörande valagitationen. Av klubbarnas rapporter framgår, att kvinnoklubbisterna för sin del tog en mycket livlig del i valarbetet. Likaledes gemensamt vidtogs åtgärder för ett fruktbringande lokalt samarbete för medlemsrekryteringen likaväl som för ett gediget inre arbete. Kvinnodistriktet har vidare deltagit uti anordnandet av föreläsnings- och instruktionskurser.

Styrelseberättelsen hade dessutom vidfogats en bilaga rörande klubbarnas arbete. Enligt denna har ett livligt och skiftande arbete utträttats av de lokala föreningarna. Klubbarna ha flitigt samlats till vanliga möten och vidare anordnat kamratmöten med föredrag av olika talare jämte syföreningar, vars behållning avsatts åt sjuka eller för andra välgörande ändamål. Morgonbris har sålts flitigt, agitation för förbundet har utförts etc. Enligt revisionsberättelsen hade inkomster och utgifter balanserat på kr. 559:70. På förslag av revisorerna beviljades styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet.

Från Matfors kvinnoklubb hade inlämnats

fick klubben fyra nya medlemmar och mötet var trevligt och bra.

På grund av sjukdom måste resan här avbrytas, men fortsattes av vårt distrikts energiska ordf., som besökte Dalsland och Bohuslän.

Resultatet är ej stort, men så är också Västergötland hårdarbetat när det gäller vår rörelse. Men detta är mindre att undra på, när från våra manliga partivänner så liten förståelse från deras sida visas för att hjälpa oss i våra strävanden att få en kraftig kvinnorörelse till stånd inom distriktet.

I Mariestad har tillsatts kommissionär för Morgonbris och hoppas vi på att få flera under sommaren.

E. A.—m.

en motion med förslag om möjliggörande för klubbarna att ansluta sig till partiet direkt genom kvinnoförbundet för att anslutningen skulle förbilligas. D. S. hade härtill avgivit ett förslag till yttrande, däri anvisningar gavs å medel att på annat sätt befordra motionens syfte. Konferensen instämde i D. S:s yttrande.

Härefter förrättat styrelseval gav till resultat: ordf. fru Västberg, sekr. fru Anna Larsson, kassör fru Lilly Söderberg. Övriga ledamöter blevo fruarna Stina Eriksson, Ortvik, och Agda Berlin, Svartvik, fröknarna Rosa Nordin, Fagervik, och Annie Magnusson, Skönvik. Revisorer blevo fruarna Edit Öberg och Stina Lundqvist. Representant i A. B. F:s distrikt blev Edåt Öberg.

För att stärka kassan planerades en del festligheter under sommarens lopp.

Konferensen avslöts av fru Västberg, som med några ord berörde bristen på samarbete mellan de manliga och kvinnliga kamraterna i arbetarekommunerna. Manade kvinnorna att mer än förr ansluta sig till arbetarekommunerna samt med dessa och ungdomsklubbarna få till stånd ett fördjupat samarbete till arbetareklassens fromma. Efter avsjungandet av Internationalen samlades deltagarna till ett trevligt samkväm.

Soc.-dem. kvinnomöte i Sparreholm.

God anslutning från olika delar av länet.

Samtliga kvinnoklubbar i Södermanland höllo söndagen den 10 juni kamratmöte i Sparreholm. Omkring ett hundratal kvinnor från klubbar och arbetarekommuner hade mött upp. Föredrag hölls av fru Agda Östlund från Stockholm. I det med värme framsgda föredraget gav talarinnan en återblick över kvinnornas frigörelsekamp och påvisade en del uppgifter, som kvinnorna nu ha att fylla. Föredraget avtackades med en hjärtlig applåd.

Härefter övergick men till behandling av en del diskussionsfrågor, som blivit inlämnade från olika klubbar.

En fråga, "Husligt arbete under lärlingslagen", diskuterades livligt. Något uttalande i frågan gjordes icke, men alla voro ense om nödvändigheten av en praktisk utbildning i husligt arbete för att höja detta ynke till samma nivå som alla andra yrken.

Vidare diskuterades frågan "Kvinnorna och partipressen". Mötet beslöt göra följande uttalande:

"Vid Södermanlands soc.-dem. kvinnoklubbars kamratmöte söndagen den 10 juni 1923 behandlades även frågan om partipressen och uttalades, att det är en oavvislig skyldighet för varje socialdemokrat, man som kvinna, att slå vakt om vår socialdemokratiska press, den press, vilken man utslutande har att lita på, då arbetarnas livsfrågor stå på spel. Bort med borgapressen, fram för arbetarepressen!"

Sist på dagordningen stod en del frågor rörande distriktet. Under diskussionen uppmanades kvinnorna att var och en på sin ort stödja distriktets verksamhet. Mötet beslöt även ställa en vädjan till arbetarekommunerna på de platser, där kvinnoklubbar ej finnas, att vara behjälpliga med bildandet av dylika.

Dessutom förekom unison sång och kaffe samt en angenäm motorbåtsfärd på den vackra sjön Båven.

Den alltigenom gemytliga sammanvaron avslöts först vid 6-tiden på kvällen.

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Från Sjöbo.

Sjöbo soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte den 26 april, varvid avgavs vederbörliga rapporter. Utom klubbens ordinarie och extra möten har under året anordnats två särskilda instruktionsmöten för klubbens egna medlemmar.

Klubbens medlemsantal — som borde vara långt större om kvinnorna förstode sin sak bättre och om de manliga partikamraterna försökte intressera sina kvinnor för våra idéer en smula — är allt för litet mot vad det kunde vara. Vår kärntrupp försöker dock arbeta efter bästa förmåga. Vi hysa goda förhoppningar, ty enighet råder i vårt arbete.

Vi ha deltagit i två av distriktet anordnade instruktionskurser i Tomelilla och Eslöv. Vi voro även representerade vid häradskonferensen i Sjöbo. Vi ha klubbmedlemmar som representerar i kommunalfullmäktige, fosterbarns- och barnavårdsnämnd.

Under året har klubben arrangerat en del olika festtillställningar och kamratresor i syfte att stärka både kassa och solidaritet. Cirka 300 kr. utdelades till julgävor åt 45 av församlingens behövande äldre, som även sedan ihågkommit med besök och undfägnad på älderdomsheimmet av klubben. Ekonomiska bidrag ha även lämnats valfonden och de lockoutade järnarbetarna.

I fjolårets valarbete gjordes goda insatser av klubben genom kommitterade för bedrivande av husagitation och försäljning av broschyrer.

Under mötena ha en hel del frågor dryftats, som särskilt berört kvinnointressen inom samhällseliga institutioner.

Klubben sänder en hälsning till alla kamrater landet runt. E. K.

Från Sandviken.

Sandvikens soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte i Folkets hus måndagen den 5 mars. Klubbens räkenskaper ha balanserat på kr. 440:85. Tillgångarna den 31 dec. 1922 uppgingo till kr. 312:53, därav 3 andelar i Folkets husföreningen, och 250 kr. i kontanter. Av styrelsens berättelse framgår att ett omfattande agitationsarbete bedrivits utåt och upplysningsarbete inåt genom föredrag av fru Ruth Gustafson samt av manliga kamrater och ett instruktionsmöte av fru Hulda Flood samt genom försäljning av 1,000 ex. av Morgonbris. Inom klubben finnas tre studiecirkular i arbete. Klubben har äran att fått in tre av sina medlemmar som kommunalfullmäktige.

Vid styrelseval för år 1923 omvaldes fru Anna Åberg, ordf., fru Mari Eriksson, sekr., och fru Augusta Resare, kassör. Övriga ledamöter blevo fruarna Anna Andersson, Emmy Ahlman, Anna Gustafsson och Mathilda Jansson. Revisorer blevo fruarna Edla Hanson, Hulda Ahlman och Cecilia Dahlström. Kommissionär för Morgonbris blev fru Anna Andersson. Till referent för tidningarna utsågs på årets första möte fru Maria Pihl.

Vid årsmötet, som var fulltaligt besökt, förekom deklamation av Emil Pihl samt sång av fru Gustafsson och fröken Berg.

Klubbens medlemsantal är ej så stort (ett 50-tal), men vi hoppas att vårt arbete ej är förgäves och att kvinnorna skola lära sig inse att de genom anslutning till klubben visa förståelse för de socialdemokratiska idéerna.

Maria Pihl, t. f. ref.

Från Långshyttan.

Ny klubb har bildats i Långshyttan efter ett föredrag av fru Frösell. Klubben startades med 14 medl. Till ordf. valdes Gunni Stenlund, sekr. Anna Wedin och kassör Elin Johansson.

Har beslutats att rekvirera 40 ex. av Morgonbris. Till kommissionär valdes Agda Höglund.

Klubben håller sitt ordinarie sammanträde varannan måndag kl. 8 e. m. i Folkets hus, lilla salen. Beslutades å sista mötet att välja två referenter och valdes undertecknade.

Det synes som vi startat med förlig vind i vårens hoppfulla tid, enär vår klubb redan räknar ett 50-tal medlemmar.

Till sist en maning till Långshytte kvinnor: Ansluten eder till vår organisation! Gunni Stenlund. Anna Wedin.

Från Bjuv.

Bjuvs soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte söndagen den 7 januari. Av styrelseberättelsen framgick, att klubben hållit 12 ordinarie samt 1 extra möte. Medlemsantalet utgjorde vid årets slut 30.

Till styrelse för nästa år valdes fruarna Anna Johansson, ordf., Malin Jönsson, v. ordf., Olga Jönsson, sekr., Mina Nilsson, v. sekr., och Elise Sjöberg, kassör. Revisorer blevo fruarna Jenny Persson och Frida Larsson.

Klubben tillhör arbetarekommunen samt är representerad i kommunalfullmäktige med 2 medlemmar, i municipalfullmäktige med 2, i pensionsnämnden med 2 samt i fattigvårdsstyrelsen med 1 medlem.

Många för oss kvinnor viktiga frågor ha behandlats på våra möten, däribland moderspensioneringen samt barnmorskefrågan.

Av Morgonbris har försållts 840 ex., tack vare vår energiske kommissionär, fru Karolina Persson, vilken i många år skött försäljningen av Morgonbris.

Klubben vill på samma gång uppmana alla kvinnor på platsen att ingå i klubben och ta del i arbetet för att vi skola kunna hävda vår ställning i de samhälleliga angelägenheterna, där vi ha så många viktiga intressen att slå vakt omkring, för att få ett samhälle, som fyller våra fordringar bättre än det nuvarande.

Med hälsning till alla kamrater landet runt.
Referenten.

Från Trälleborg.

Trälleborgs soc.-dem. kvinnoklubb höll ordinarie klubbmöte måndagen den 14 maj, varvid behandlades frågan angående husligt arbetes inrangerande under lärlingslagen.

Frågan inleddes av fru Nordgren, som klargjorde de olika bestämmelsernas innebörd samt huru de komma att verka i praktiken.

Under den följande diskussionen framkom den meningen, att den tänkta prøvotiden av tre månader skulle i flesta fall komma att verka hindrande ifråga om kontraktsanställningen. Efter denna tid hade parterna fått nog av varandra. Samtliga talare voro dessutom av den meningen, att då arbetareklassen vid alla tillfällen kämpat för avskaffandet av de personliga kontrakten, borde dessa inte införas på ett sådant område som det husliga, där kontrollen av lärlingarnas behandling vore svårare att få till stånd än på andra arbetsområden. Klubben beslöt här efter enhälligt göra följande uttalande:

"Trälleborgs soc.-dem. kvinnoklubb, samlad till möte, vill härmed på det bestämdaste uttala sig mot att husligt arbete inrangeras under lärlingslagen. Detta emedan vi anse, att införande av kontrakt, med ty åtföljande lägre löner, endast skulle vara att klavbinda våra döttrar i årat, utan att några som helst garantier finnas för att den praktiska utbildningen på det husliga arbetets område blir bättre än under nuvarande fria avtals-

Kristina Norberg, Kiruna, 50 år.

Den 26 sistlidne maj fyllde fru Kristina Norberg i Kiruna 50 år. Fru N., som för ett tjugotal år sedan inflyttade till Kiruna från Ångermanland, har under hela denna tid tillhört de mera verksamma kvinnorna inom arbetarörelsens olika politiska och ideella sammanslutningar. Hennes arbetsförmåga har tagits i anspråk även inom den koop. rörelsen. Hon har bl. a. tagit initiativ till bildandet av två livskraftiga koop. sammanslutningar i Kiruna.

Sedan sprängningen av partiet 1917, då härvarande kvinnoklubb övergav de socialdemokratiska idéerna, har fru N. varje månad så gott som ensam försållt 50 ex. av Morgonbris, för vilket särskilt arbetarekommunens kvinnor äro henne tack skyldiga. Den som känner förhållandena här uppe och vet att kommunismen här haft ett bland sina starkaste fästen, förstår att vid kommissionärskapet av Morgonbris har ett enastående energiskt och uthålligt arbete presterats.

På sin födelsedag uppvaktades hon med en mängd blommor, telegram och en hel del minnesgåvor från såväl kamrater och vänner som olika föreningar på platsen.

På aftonen hade ett stort antal vänner inbjudits i familjen Norbergs trevna och gästfria hem, där under festligt samkväm dagens jubilar ytterligare varmt hyllades. A. P.

former. Därtill kommer att en dylik anordning enligt vårt förmenande skulle komma att verka lönedepressande, enär en del husmödrar härigenom finge en oavlätlig tillgång på kontrakterad, billig arbetskraft. Att det husliga arbetet skulle komma att höjas genom den påtänkta åtgärden betvivlas, enär det ju dels endast blir ett begränsat antal (16—18 års flickor) som komma under lagens bestämmelser och dels endast ett fåtal, som äro i den ekonomiska ställning att de kunna använda sig av särskilt kvalificerad arbetskraft, sedan denna efter lärotidens slut måhända skulle i stor utsträckning bli utan anställning eller också nödsakad att gå för samma löner, som betalas till icke utlända hembiträden. Vi anse vidare att den enda säkra vägen för höjandet av det husliga arbetets

anseende och hembiträdenas sociala och ekonomiska ställning är organiserandet av denna kår och genom organisationens reglerande av lönerna och framförallt arbetstiden, så att hembiträdena bli fria arbeterskor med ordnade rättigheter och skyldigheter. Frihet och människovärde har städse varit arbetareklassens lösen och sådana värden framskapas ej genom kontrakt och lagtvång."

Anna Hansson.

Från Sala.

Sala soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte den 3 april. Vederbörliga rapporter för år 1922 godkändes och styrelsen erhöll full och tacksam ansvarsfrihet.

Av årsberättelsen framgår, att klubben under året varit synnerligen verksam. I agitationssyfte har under året hållits en fest och ett offentligt möte med fruarna Agnes Söderqvist från Västerås och Hulda Flood från Uppsala som talarinnor. Dessutom har klubben kraftigt medverkat i agitationen för såväl landstings- som stadsfullmäktigeval. Vid det senare anordnades av klubben tvenne bilskjutsar i syfte att hjälpa äldre personer, som bodde avlägset, till vallokalen.

En av distriktsstyrelsen beslutad studiekurs hölls här i Sala i september, vari hela klubben deltog tillsammans med ungdomsklubben och arbetarekommunen, till vilken senare kvinnoklubben är ansluten. Jul- och sommarfester har även klubben anordnat. Den har också deltagit i insamlingen till nödlidande ryska barn. Av Morgonbris har under året sålts 650 ex.

Medlemsantalet var vid årets början 22 och vid dess slut 28.

De ärenden, som klubben på sina möten behandlat, ha huvudsakligen utgjorts av upplysningsfrågor i olika ämnen samt skolning i föreningsarbetet.

Styrelsen för innevarande år utgöres av fruarna Karolina Pettersson, Frida Lundqvist, Maria Engström och Hanna Larsson. Kommissionär för Morgonbris är fru Karolina Pettersson.

Klubben sänder en hälsning landet runt till alla kamrater. Ref.

Från Ämål.

"Våra framtidsuppgifter" var ämnet för det av Ämåls soc.-dem. kvinnoklubb anordnade föredraget å Viktoriateatern tisdagen den 8 maj.

Fru Ester Arfström från Skövde, som skulle hållit detsamma, blev på grund av sjukdom i sista stund förhindrad. I hennes ställa talade kvinnodistriktets ordf., fru Vilma Nilsson från Göteborg.

Efter hälsningstal och sång höll fru Nilsson sitt föredrag. I korthet berördes regeringsskiftet med därav följande konsekvenser. Sedan övergick talarinnan till kvinnans insats i kommunalt och politiskt hänseende. Kvinnorna måste, förutom skötsel av hemmen, söka skaffa sig kunskaper för att effektivt kunna tillgodogöra sig sina nyvunna rättigheter. De ha många uppgifter att fylla och

Fernqvists Kappaffär

33 Drottninggatan 33
n. b. och 1 tr. upp

Stort lager av in- och utländska nyheter

Damkappor, Dräkter och Kjolar

till billiga bestämda priser. Obs! Beställningar utföres till billiga priser.

genom deras deltagande mildras de politiska striderna. Vi behöva tänkande, intelligenta kvinnor, som vid männens sida skola delta i arbetet för samhällets omdaning, så att våra barn måtte få det som undanhållits oss. Stora kunskaper är bästa medlet i deras fostran till ansvarsfulla medborgare. Särskilt bör ett energiskt upplysningsarbete bedrivas bland landsbygdens befolkning.

Föredraget, som avslöts med "Internationalen", resulterade i att kvinnoklubbens till ett sjuttioal uppgående medlemsantal väsentligen ökades.

Amåls soc.-dem. kvinnoklubb bildades den 1 dec. 1922, efter föredrag av fru Nelly Thüring, med 36 medlemmar och beslöts omedelbart om kollektiv anslutning till Amåls arbetarekommun.

Klubben, som håller ett möte i månaden, har vid varje sådant kunnat glädja sig åt nya medlemmars inträde.

Mötena ha varit talrikt besökta och medlemmarna intresserade.

Utom dessa möten har klubben tillsammans med arbetarekommunen och Soc.-dem. ungdomsklubben varit med om flera diskussionsmöten och ett par samkvämsmöten.

Fyra kommissionärer hjälpas åt att sprida Morgonbris.

På klubbens senaste möte diskuterades nykterhetsfrågan ganska ingående och uttalade klubben sig för att vid kommande val — där ej socialdemokratiska hinder möta — rösta i nykterhetsintresse.

Med hopp om fortsatt gemensamt arbete för vårt stora mål sänder Amåls-klubben sin partihälsning till landets alla klubbar.

Referenten.

Från Kristinehamn.

Kristinehamns soc.-dem. kvinnoklubb höll måndagen den 19 februari sitt årsmöte. Styrelse- och revisionsberättelserna upplästes och godkändes. Av desamma framgick att utgifter och inkomster under året balanserat på en summa av 629 kr. Enligt revisorernas förslag beviljades styrelsen ansvarsfrihet för det gångna året.

Medlemsantalet utgör för närvarande 42 stycken. Under året ha 12 ordinarie och 12 styrelsesammanträden hållits. Tillsammans med arbetarekommun har klubben hållit ett samkväm och en mycket trevlig och välbesökt julfest samt ett särskilt av klubben anordnat samkväm med föredrag av fru Alma Norsell, Karlstad, till vilket även arbetarekommuns medlemmar inbjödos.

Genom insamling på listor och medlemmarnas arbete och intresse för saken kunde klubben till jul fullständigt bekläda 15 st. barn. För dessa anordnades också en liten trevlig julfest med kaffe, julgran och jultomtar. I Rysslandsinsamlingen deltog klubben genom insamling av kläder och kontanta bidrag. I årets valarbete har klubben deltagit genom husagitation och spridande av vallitteratur. Klubben är representerad i stadsfullmäktige, folkskole- samt yrkes- och lärlingsskolestyrelserna.

Till styrelse för 1923 valdes fruarna Ester Pettersson, ordf., Emma Aspengren, v. ordf., Anna Andersson, sekr., Hilda Nilsson, v. sekr., och Hulda Djup, kassör. Revisorer blevo Frida Gustafsson, Vendla Karlsson och Emilia Nyberg. Kommissionärer för Morgonbris blevo Anna Andersson och Vendla Karlsson. Referent Frida Gustafsson.

Klubben ber till sist att få sända en hälsning till klubbar runt landet.

Referenten.

Från Hedemora.

Hedemora soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte den 13 februari. Av årsberättelsen framgick att klubben hållit 10 ordinarie och 1 extra möte samt 10 styrelsemöten. Dessutom ha hållits 2 offentliga föredrag, ett av Amanda Frösell och ett av Agnes Söderkvist. Dessa föredrag ha varit talrikt besökta och

BANKAKTIEBOLAGET NORDEN

Alla slag av bankaffärer. — Högsta inlåningsränta.

till god nytta för klubben. Två syförenings- och paketauktioner ha under året hållits för att stärka klubbens ekonomi. Klubben anordnade också en julgransfest, vilken fest besöktes av både barn och äldre, så att den stora lokalen var till trängsel fylld.

Till styrelse för 1923 valdes: ordf. Ingeborg Broberg, sekr. Ellen Nordström, kassör och korresp. Hanna Eriksson, v. ordf. Hilda Sundström, v. sekr. Helena Borg. Till revisorer valdes Anna Andersson, Bärta Eriksson och Greta Lenngren.

Klubben räknar för närvarande 18 medlemmar. Inkomster och utgifter ha under året balanserat på en summa av kr. 161:22. Av Morgonbris har under år 1922 försålts den blyga siffran av 175 ex., men vi hoppas att innevarande år blir något bättre.

En hälsning till partikamrater landet runt.
H. E.

Morgonbris.

Tidning för den socialdemokratiska kvinnorörelsen.

Utgives av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

Redaktör: Signe Wessman. Allm. Tel. Norr 244 36. Upplandsgatan 85, Stockholm.

Expedition: Anna Svensson, Grindsgatan 10, III, Stockholm Sö. St.-Tel. Söder 78 98.

Prenumerationspris: Helt år kr. 3:—, halvt år kr. 1:50; lösnummer 25 öre.

Annonspris: Sista sidan 25 öre, textsidan 40 öre pr mm.

Sverges Soc.-Dem. Kvinnoförbund: Ordf. och korresp. sekreterare: Fru Signe Wessman, Upplandsgatan 85, Stockholm. A. T. Norr 244 36.

Stockholms stads, Stockholms o. Uppsala läns soc.-dem. kvinnodistrikt. Adr.: Ordf. Fröken Anna Svensson, Grindsgatan 10, Stockholm Sö. Kassör Fru Sara Andersson, Igelboda, Saltsjö-Duvnäs.

Sthlms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie möte 1:a måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m.

Obs! Lokal i D-salen, Folkets Hus.

Styrelsen.

Stockholms Gamla Stadens Soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 2:dra torsdagen i månaden kl. 7.30 e. m., Stortorget 2, 2 tr.

Styrelsen.

Stockholms södra kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie sammanträde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen 1 tr. Södra Folkets Hus.

Ordf. fru Beda Jansson, Blekingeg. 65, 3 tr., Stockholm.

Styrelsen.

Vasastadens soc.-dem. kvinnoklubb har ord. möte 1:sta måndagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen Upplandsg. 51, 1 tr. (Gustav Vasa-automaten).

Uppbörd och inskrivning varje möte.

Styrelsen.

Kungsholms soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ord. möte 3:dje onsdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. S:t Eriksgatan 21.

Korresp. sekr. Fru Ellen Vidsjö, Karlsviksgatan 11, 1 1/2 tr. Tel. K. 35 94.

Föreningen för Hembiträden i Stockholm håller möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Folkets Hus P-sal, 3:dje torsdagen i Folkets Hus C-sal.

Styrelsen.

Arvika soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 2:dra måndagen i månaden kl. 8 e. m. i Folkets Hus C-sal.

Styrelsen.

Billesholms soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte i Folkets Hus i Södra Vram 2:dra tisdagen i varje månad kl. 7 e. m. Ordf. Fru Anna Fors, Villorna, Billesholms gruva. Sekr. Fru Gerda Liljeroth, Billesholms gruva.

Styrelsen.

Enköpings soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 4:de tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.

Styrelsen.

Eskestuna soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus lilla sal.

Styrelsen.

Göteborgs soc.-dem. kvinnoklubb har möte 1:sta tisdagen i månaden kl. 8 e. m. i Arb.-föreningens H-sal; 3:dje tisdagen i månaden Bondegatan 14 kl. 8 e. m.

Styrelsen.

Höganäs soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte 1:sta och 3:dje måndagen i månaden. Ordf. fru Helen Olsson, Föreningsgatan, Höganäs.

Ludvika soc.-dem. kvinnoklubb håller sina möten 2:dra måndagen i varje månad kl. 1/9 i Folkets Hus B-sal.

Styrelsen.

Skivarps soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte andra söndagen i varje månad kl. 1.30 e. m. i Folkets Hus, Skivarp. Nya medlemmar viana inträde.

Styrelsen.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.

Styrelsen.

Solna soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Huvudsta Folkets Hus och 4:de måndagen i varje månad kl. 8 e. m. i Hagalunds Folkets Hus.

Styrelsen.

Storfors soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten sista söndagen i varje månad kl. 3 e. m. i Folkets Hus.

Styrelsen.

Sundbybergs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.

Tumba soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta onsdagen i månaden kl. 6.30 e. m. i Folkets Hus, Tumba.

Styrelsen.

Stockholm 1923. A.-B. Arbetarnes Tryckeri.